

ANNA MĘKARSKA

***Modowe freaki i backpackerzy – czyli najnowsze
anglicyzmy na polskich blogach***

PRACA LICENCJACKA NAPISANA POD KIERUNKIEM
DOKTOR VICTORII KAMASA

Poznań, 2013

OŚWIADCZENIE
Ja, niżej podpisana

ANNA MEKARSKA

student/ka Wydziału Neofilologii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
oświadczam, że przedkładaną pracę licencjacką
pt. ***Modowe freaki i backpackerzy – czyli***
najnowsze anglicyzmy na polskich blogach

napisałem/am samodzielnie.

Oznacza to, że przy pisaniu pracy, poza niezbędnymi konsultacjami, nie korzystałem/am z pomocy innych osób, a w szczególności nie zlecałem/am opracowania rozprawy lub jej istotnych części innym osobom, ani nie odpisywałem/am tej rozprawy lub jej istotnych części od innych osób.

Jednocześnie przyjmuję do wiadomości, że gdyby powyższe oświadczenie okazało się nieprawdziwe, decyzja o wydaniu mi dyplomu zostanie cofnięta.

Poznań, 20.06.2013

(miejsowość, data)

(czytelny podpis)

Spis treści

WSTĘP	4
1 ZAPOŻYCZENIA	6
1.1 Zapożyczenia leksykalne	11
1.2 Zapożyczenia semantyczne.....	12
1.3 Możliwe przyczyny zapożyczeń.....	13
1.4 Zapożyczenia w innych badaniach.....	14
2 BLOGI	16
2.1 Definicja zjawiska.....	16
2.2 Charakterystyka gatunkowa	17
2.3 Cechy blogów.....	18
2.4 Język blogów.....	20
3 CZĘŚĆ EMPIRYCZNA	22
3.1 Cel badań.....	22
3.2 Materiał badawczy	22
3.3 Metoda	23
4 WYNIKI BADAŃ.....	25
4.1 Podział zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia.....	30
4.2 Podział zapożyczeń ze względu na części mowy	31
4.3 Podział zapożyczeń ze względu na pola semantyczne	33
4.4 Uwagi dodatkowe	35
WNIOSKI KOŃCOWE	36
ANEKS ZAPOŻYCZEŃ.....	37
BIBLIOGRAFIA	40

Wstęp

Niniejsza praca poświęcona jest analizie anglicyzmów, które pojawiły się na wybranych polskich blogach. W dobie Internetu tradycyjne media coraz częściej zostają zastąpione przez te pamiętniki internetowe. Z roku na roku ich popularność rośnie, a jak podają badania przeprowadzone przez CBOS, w 2012 roku niemal połowa użytkowników Internetu czyta blogi (http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_081_12.PDF). To około 20% więcej niż zaledwie pięć lat temu. Jak podaje CBOS, wraz z rosnącą popularnością blogów spada czytelnictwo gazet. Kluczową różnicą pomiędzy tradycyjnymi mediami, a blogami są ich autorzy. O ile, aby pisać do gazety zwykle potrzebne jest kierunkowe wyższe wykształcenie, to w przypadku blogów każdy użytkownik Internetu może stać się twórcą treści. Dlatego to właśnie blogi są źródłem materiału językowego wykorzystanego w niniejszej pracy – pozwalają one na bliższe przyjrzenie się tendencjom rozwojowym współczesnej polszczyzny. Oto bowiem możemy zaobserwować język ludzi młodych, będących adresatami kultury masowej, chętnie korzystających z modnych dziś anglicyzmów. *Popularne blogi potrafią przyciągnąć więcej czytelników niż niejedna gazeta. W połączeniu z dużo większą interaktywnością można powiedzieć, że ich wpływ na rozwój języka jest coraz większy i zaczyna prześcigać tradycyjne media* (Crystal, 2006: 246). Zapożyczenia są przykładem wzbogacania języka, czy to przez stworzenie nowych wariantów istniejących już słów, czy to przez stworzenie słów dla nowo powstałych zjawisk czy przedmiotów. W obu przypadkach tworzone są nowe słowa, czyli język-biorca jest urozmaicany i wzbogacany. Nie bez znaczenia pozostaje sam fakt używania Internetu jako środka komunikacji, gdyż wytwarza on specyficzną sytuację między nadawcą a odbiorcą komunikatu, daje możliwość szybkiego przepływu informacji, pozwala każdemu na publikowanie własnych tekstów, które często nie podlegają korekcie. Biorąc pod uwagę fakt, że do badania zostały wybrane jedne z najpopularniejszych blogów w Polsce, a ich popularność często pobija rankingi czytelnictwa wielu polskich gazet, można w ich przypadku mówić o wpływie na społeczeństwo podobnym do tego wywieranego przez tradycyjne media. Warto również zauważyć, że Internet, a co za tym idzie również blogi, to zjawisko

stosunkowo nowe, a język który jest tam używany nie jest jeszcze usystematyzowany. Język blogów, jak każdy inny gatunek internetowy, znacząco różni się od dotychczasowej polszczyzny publicznej. Niemniej, pomiędzy blogami, a innymi internetowymi gatunkami zauważyć można bardzo wiele różnic (Grzenia, 2007).

Niniejsza praca podzielona jest na dwie części – teoretyczną i empiryczną. W części teoretycznej pierwszy rozdział skupia się na przybliżeniu zjawiska zapożyczenia i jego typologii. Zapozyczenia są nieodłącznym elementem języka i to właśnie ich obecność jest odzwierciedleniem kontaktów językowych. Drugi rozdział pracy jest poświęcony blogom i ich charakterystyce. Obie części są konieczne aby móc w części empirycznej dokonać analizy zapożyczeń znalezionych w badanym materiale. Na podstawie najnowszych zapożyczeń spróbuję również odpowiedzieć na pytanie co jest powodem ich powstawania, oraz jakie tendencje zapożyczania panują obecnie w języku polskim.

1 Zapożyczenia

Nieodłącznym elementem każdego rozwijającego się języka jest wprowadzanie do niego elementów językowych pochodzących z innych języków. Nie ma żadnego dowodu na to, że jakkolwiek język rozwinął się w kompletnej izolacji od innych języków (Thomason, 2001: 8; wszystkie tłumaczenia autora— A.M.). Najbardziej powszechnym zjawiskiem, powstałym na skutek kontaktu użytkowników danych kodów, są zapożyczenia. Zazwyczaj, choć nie zawsze, przynajmniej jeden język ma jakiś wpływ na przynajmniej jeden z innych języków. W skutek tego kontaktu najczęstszym typem wpływu jest zapożyczanie słów (Thomason, 2001: 10). Zostało przeprowadzonych wiele badań dotyczących procesów związanych z tym zjawiskiem. Badania zapożyczeń mają na celu analizę dekompozycyjną pożyczek oraz ustalenia przyczyn, skutków i mechanizmów przejmowania obcych elementów językowych. O sposobie, w jaki języki mogą się mieszać Weinreich mówi następująco: *mając dwa języki: A i B, morfemy mogą być przeniesione z A do B, lub morfemy B mogą być użyte w funkcji desygnatywnej na modelu morfemu A, z którymi identyfikują się w danym momencie. Ostatecznie, w przypadku złożonych elementów leksykalnych, oba procesy mogą być połączone* (Weinreich, 1968). Wielu badaczy próbuje ustalić częstotliwość, z jaką zapożyczane są poszczególne części mowy. Przyjmując to kryterium, Muysken ustalił dokonał następującego podziału (kolejność układa się malejąco): rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki, przyimki, spójniki współrzędne, kwantyfikatory, określniki, zaimki, spójniki podrzędne (Muysken, 1981). Na podstawie tego można zakładać, że wnioski niniejszych badań będą wyglądały podobnie.

W literaturze przedmiotu można znaleźć wiele ogólnych definicji zapożyczenia. Według *Słownika terminologii językoznawczej* *pożyczka (zapożyczenie)* to *element zapożyczony z obcego języka. Najczęściej są to wyrazy [...], rzadziej afliksy, które dostają się za pośrednictwem wyrazów obcych [...], ale bywają również zapożyczenia strukturalne, czyli tzw. kalki językowe* (Gołąb, Heinz, Polański 1968). Jednoznaczne zdefiniowanie zapożyczenia jest bardzo trudnym zadaniem, ponieważ jest to złożone zagadnienie i można brać pod uwagę różne jego aspekty. Thomason i Kaufan w swoich badaniach dotyczących kontaktów między językami i kreolami

zdefiniowało zapożyczenie jako: *wcielenie obcych cech w grupę języka natywnego przez rozmówców tego języka: język natywny jest zachowany, ale jest zmieniony przez dodanie włączonych cech* (The incorporation of foreign features into a group's native language by speakers of that language: the native language is maintained but is changed by the addition of the incorporated features) (Thomason, 1991, c1988). Powyższa definicja nie zawiera informacji o rodzajach zapożyczeń czy obszarach wpływu obcych form. Małgorzata Witaszek-Samborska w swoich badaniach nad zapożyczeniami podkreśliła, że: *za zapożyczenie uważa się wszystkie wyrazy przejęte z języków obcych do polszczyzny [...] bez względu na czas zapożyczenia, stopień przyswojenia oraz stopień poczucia ich obcości w świadomości społecznej* (Witaszek-Samborska 1992:20). Ta definicja nie uwzględnia jednak zapożyczeń w zakresie składni i morfologii, które również są przedmiotem tego badania. Warto przywołać tu stanowisko Haugena, według którego badanie relacji między poszczególnymi językami to (1950): *próba odtworzenia w danym języku wzorców wcześniej zaczerpniętych z innego języka* (the attempted reproduction in one language of patterns previously found in another). W związku z planowaną w tej pracy analizą różnych typów zapożyczeń potrzebne jest wybranie definicji ogólnej, którą można będzie odnieść do typu różnych odmian tego zjawiska. Definicja sformułowana przez Haugena spełnia to kryterium. W swojej pracy zwrócił uwagę, że użyta tam słowo *reproduction* (*kopiowanie, odtwarzanie*), nie ma na celu sugerowania, że wyrazy zapożyczone to mechanicznie przeniesione do innego języka imitacje wyrazów z języka oryginalnego. Procesy towarzyszące powstawaniu zapożyczeń są różne, tak jak ich efekty (Haugen 1950).

W literaturze można spotkać wiele typologii zapożyczeń. Małgorzata Witaszek-Samborska zaproponowała dwa podziały: ze względu na kryterium przedmiotu zapożyczenia oraz ze względu na kryterium stopnia przyswojenia. Pierwszy podział uwzględnia:

- *zapożyczenia właściwe* „obce wyrazy przejęte w postaci oryginalnej lub nieznacznie przekształconej” (Urbańczyk (red.) 1991: 394) – np. *mecz*, *komputer* z ang. *match*, *computer*.
- *Kalki (repliki)* jeśli zapożycza się tylko strukturę wyrazu, w ten sposób, że zostaje ona wypełniona elementami rodzimymi (wskutek czego

otrzymujemy jak gdyby przekład dosłowny konstrukcji obcej) (Witaszek-Samborska 1992: 14).

- *zapożyczenie semantyczne* – jeśli zapożycza się tylko część wyrazu, nadając nowe znaczenie wyrazowi rodzimemu na wzór jego obcego odpowiednika [...], np. w wyrazie *zamek* zn. „*budowla obronna*” jest przeniesione z niem. *Schloss*, któremu wyraz polski odpowiadał w zn. „*urządzenie do zamykania*” (Witaszek-Samborska 1992: 14).
- *zapożyczenia sztuczne* – zapożycza się tylko elementy składniowe, tworząc konstrukcję zgodną z językiem, z którego pochodzą [...] Należą tu wszystkie wyrazy pochodzenia grecko-lacińskiego, powstałe w czasach nowożytnych, jak np. *biologia*, *telewizja*, *kosmonauta* (Witaszek-Samborska 1992: 14).

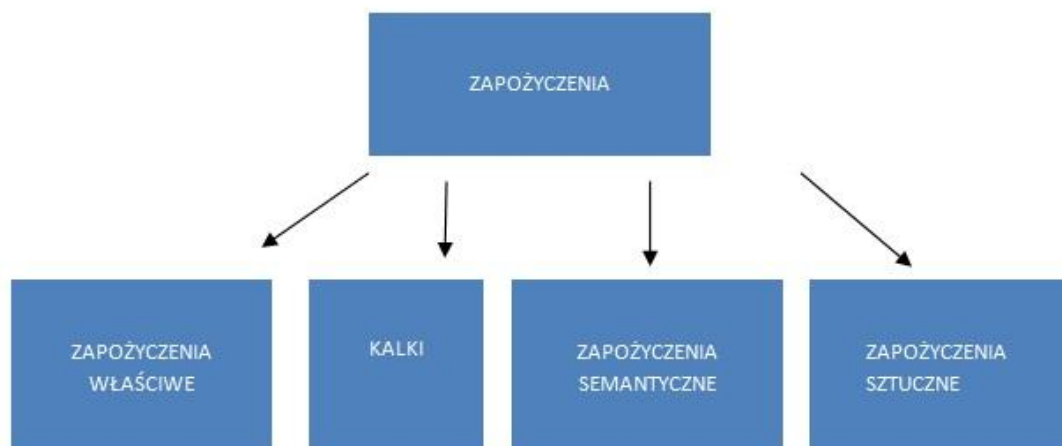

tabela 1: podział zapożyczeń ze względu na kryterium przyswajania

Biorąc pod uwagę stopień przyswojenia wyrazu zapożyczonego według Witaszek-Samborskiej można wyróżnić:

- *cytaty (wtręty)*, zachowujące swoje obce brzmienia lub obcą pisownię, np. *quiz*,
- *zapożyczenia częściowo przyswojone*

- *zapożyczenia całkowite przyswojone*- oba typy są powszechnie używane, ale te drugie różnią się od ostatnich brakiem zaadoptowania do polskiego systemu fonologiczno-morfologicznego.

Według Haugena, zanim społeczność zaakceptuje dane zapożyczenie, indywidualni użytkownicy języka mogą odwzorowywać zapożyczony element w sposób bardziej lub mniej wierny oryginałowi, a zgodny ze swoimi możliwościami czy chęciami (Haugen 1968: 55-56). Nie oznacza to jednak, że każde zapożyczenie, które pojawiło się w danym języku, musi poddać się procesowi całkowitej asymilacji.

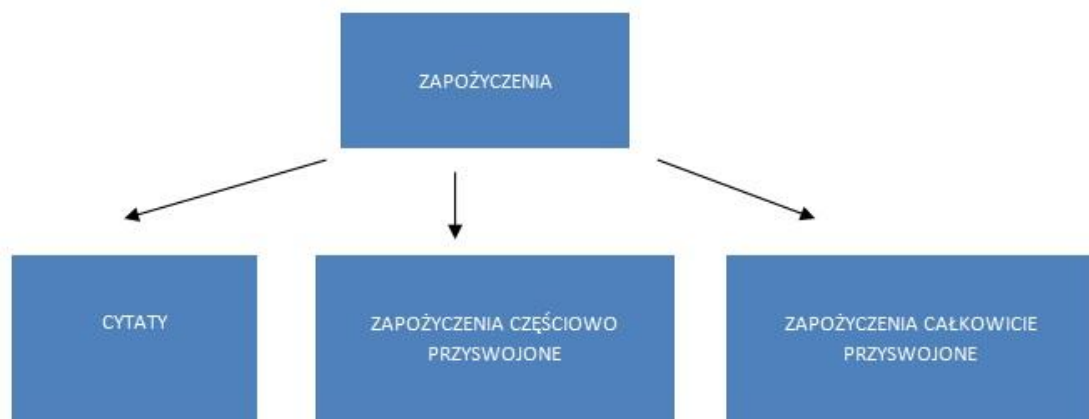

Tabela 2. Podział zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia

Najpopularniejszą klasyfikacją jest ta, zaproponowana przez Huagena (1950).

Wyróżnia on trzy główne typy zapożyczeń:

- *loanwords*,
- *loanblends*
- *loanshifts*.

Loanword czyli „wyraz zapożyczony” to zapożyczenia, w przypadku którego do języka-biorcy zostaje przenoszony obcy materiał leksykalny z języka-dawcy, bez stworzenia odpowiedniego substytutu w danym języku, np. *drink* (z ang. *drink*). *Loanblend* obejmuje struktury mieszane. Można w nich wyróżnić zarówno podstawienie jak i przejęcie morfemów. W zapożyczeniach z tej grupy można wykryć obcy model wyrazu. Dla tego rodzaju zapożyczenia typowe jest również tworzenia go na gruncie języka polskiego z członów genetycznie różnych. Obejmują

one zarówno formacje z członem rodzimym, np. dwumilionowy (pol. *dwu-*, fr. *milion*), jak i morfemami wyłącznie obcymi, np. materialno-finansowy (p.-łac. *materialis*, fr. *finances*) (Witaszek-Samborska 1992: 35-36). Tej definicji w języku polskim odpowiada również termin *hybryda*, którą *Encyklopedia wiedzy o języku polskim* definiuje jako *wyraz, w którego skład wchodzi elementy z różnych języków. Hybrydami mogą być zarówno wyrazy złożone z dwóch rdzeni, z których każdy pochodzi z innego języka, np. ciepłofikacja (h. polsko-lacińska), telewizz (h. grecko-polska), jak i wyrazy pojedyncze, jeśli ich rdzeń i przyrostek (albo przedrostek) pochodzą z różnych języków, np. jaryzacja (pol. jary+łac. -yzacja)*(Urbańczyk, 1978). Jednak według Jerzego Obary hybryd nie należy zaliczać do zapożyczeń, biorąc pod uwagę wcześniej zacytowaną definicję, w przykładach pod uwagę brane są tylko wyrazy, które zawierają rodzime rdzenie i obce afiksy, przez co w wątpliwość podaje się możliwość zakwalifikowania ich do zapożyczeń (Warchoń, 1986). *Loanshifts* dotyczy sytuacji, kiedy elementy z języka-dawcy zastąpione są elementami rodzimymi. Tego typu zapożyczenia można podzielić na *loan translations*(kalki) i *semantic loans*(pożyczki semantyczne).

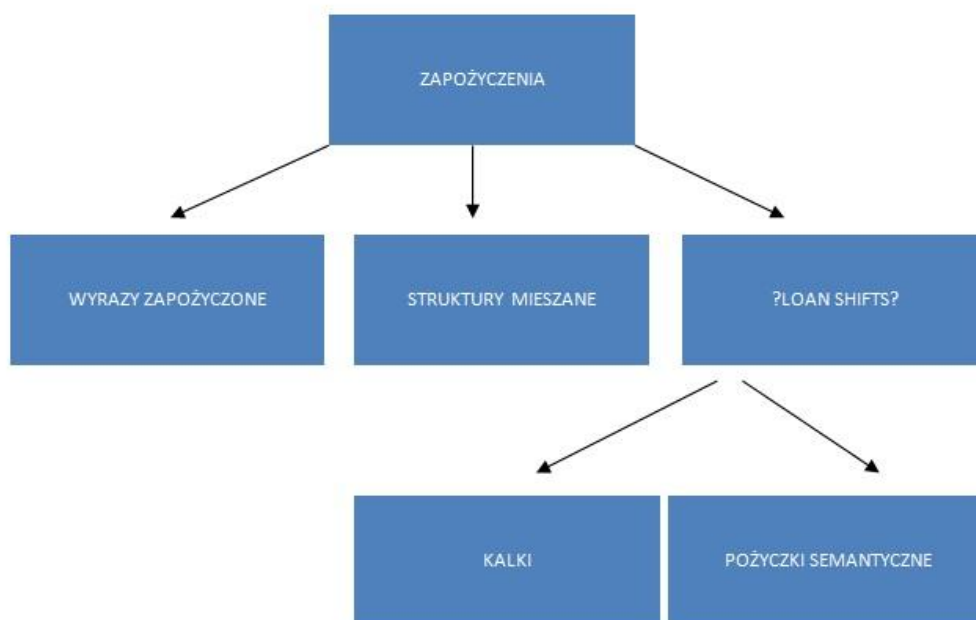

Tabela 3. Podział zapożyczeń zaproponowany przez Haugena (1950)

1.1 Zapożyczenia leksykalne

W tym dziale przedstawione zostaną następujące rodzaje zapożyczeń leksykalnych: kalki, akronimy i zapożyczenia właściwe. Zapożyczenia właściwe to najczęstszy typ pożyczki językowej. W tym przypadku zarówno treść, jak i forma zostały przejęte z języka-dawcy. Niniejsza praca dotyczy jedynie zapożyczeń nieodnotowanych do tej pory w słownikach języka polskiego, w związku z czym większość zapożyczeń właściwych funkcjonujących w języku polskim zostaje wykluczona. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy wyraz występujący w słowniku zmienił (najczęściej rozszerzył) swoje znaczenie, lub zaszła różnica w stopniu jego zasymilowania (pożyczka zaczęła wykazywać adaptację do polskiego systemu leksykalnego). Do badania użyte będą zarówno zapożyczenia zasymilowane, np. *slitaśny*, jak i te, które nie zmieniły swojej formy, np. *blog*. Analizie podlegają jedynie teksty publikowane w internecie, przez co nie można wysnuwać wniosków na temat ich wymowy. W związku z tym pisownia jest jedynym kryterium odniesienia.

Kalki – rozumiane są tu jako odwzorowanie angielskich struktur językowych. Można je podzielić na kalki frazeologiczne (np. *komedie romantyczne* (ang. *romantic comedy*) i słowotwórcze (np. *nastolatek* ang. *teenager*) (Haugen, 1950). Rozszerzenie znaczenia polskiego słowa również może być kalką, np. *mysz* pierwotnie oznaczająca jedynie gatunek zwierzęcia, teraz oznacza również *mysz komputerową* – tak jak w języku angielskim. Uriel Weinreich w swojej pracy proponuje następujący podział kalk:

- *Kalki właściwe (loan translations proper)*- gdzie model jest skopiowany słowo, element po elemencie; (Weinreich, 1968)
- *Zapożyczona interpretacja (loan renditions)*- model składniowy jedynie dostarcza ogólne wskazówki dla reprodukcji; (Weinreich, 1968)
- *Wytwór zapożyczony (loan creations)*- termin odnosi się do neologizmów, których tworzenie jest pobudzane przez wynalazki kulturowe, ale muszą odpowiadać desygnatom dostępnym w języku-biorcy; (Weinreich, 1968)

Ostatnim elementem tego podrozdziału są akronimy. Według *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics* akronim to wyraz, który jest utworzony z

początkowych liter dwóch lub więcej następujących po sobie wyrazów (a word formed from initial letters of two or more successive words). Jak zauważa Witaszek-Samborska: *oczywistymi zapożyczeniami są skrótowce utworzone już na gruncie języka obcego i dopiero wówczas przejęte do polszczyzny (nie odczuwane zresztą na gruncie języka polskiego jako skrótowce) [...], np. motel, z ang. mot<orist's hotel>* (Witaszek-Samborska, 1992: 23). Jeśli chodzi o podział akronimów, można wyróżnić akronimy głoskowe i literowe. Te pierwsze, to akronimy utworzone z pierwszych liter skracanego wyrażenia, a litery skrótowca wymawiane są łącznie, jako suma głosek, np. *lol*[wymowa: lol]. Akronimy literowe różnią się tym, że litery skrótowca wymawiane są osobno, np. *pdf* [wymowa: pedeef]. W związku z rozwojem internetu oraz komunikacji nastąpiła potrzeba szybszego przekazywania informacji. Przez to stosowanie skrótów stało się nieodłącznym elementem gwary internetowej.

1.2 Zapożyczenia semantyczne

Jednym z czołowych badaczy nad semantyką zapożyczeń w Polsce jest Jacek Fisiak. W swojej pracy *The semantics of English loanwords in Polish* podkreśla, że nie można ustalić jednoznacznie wszystkich procesów towarzyszących przenoszeniu znaczenia do języka-biorcy. Choć jego praca skupia się na semantyce zapożyczeń, a nie zapożyczeniach semantycznych samych w sobie, warto zauważyć, że zaadoptowanie nowego słowa z innego języka nie wiąże się z przeniesieniem wszystkich jego znaczeń. Jeśli jednak do słowa istniejącego już wcześniej w języku-biorcy zostanie dopisane nowe znaczenie zaczerpnięte z języka-dawcy można mówić o zapożyczeniu semantycznym. Słownik poprawnej polszczyzny (Doroszewski, 1980:957) podaje, że zapożyczenie semantyczne zachodzi: „jeśli zapożycza się tylko treść wyrazu, nadając nowe znaczenie wyrazowi rodzimemu na wzór jego obcego odpowiednika”. The Concise Oxford Dictionary of English wspomina o zapożyczeniach semantycznych, jako jednym z rodzajów *loanshifts* i definiuje je jako *zmiana znaczenia pod wpływem innego języka* (change of meaning under influence from another language). Jeśli chodzi o procesy zachodzące przy zapożyczeniach semantycznych Haugen (1950) rozróżnia: *importation* (przeniesienie) i *substitution* (substytucję). Badacz (1968) w swojej pracy definiuje

substytucję na poziomie morfologicznym jako proces, w wyniku którego *żaden nowy morfem nie jest wprowadzony, ale zapożyczony leksem jest tłumaczony przy pomocy morfemów już istniejących w języku* (no new morphem is introduced, but the lexeme borrowed is translated by redistribution of morphems already found in the language). W skutek tego mogą powstać zapożyczenia semantyczne. Odnosząc się jednak do definicji operacyjnej, która została stworzona na potrzeby niniejszej pracy, niemożliwe jest odnalezienie w tekście zapożyczeń semantycznych, w związku z tym nie będą one przedmiotem analizy badań.

1.3 Możliwe przyczyny zapożyczeń

Pisząc o zapożyczeniach nie sposób nie próbować dociec przyczyn ich powstawania. Warto, za Urielem Weinreichem – wyróżnić:

- Istnienie homonimów w języku-biorcy, stworzenie zapożyczeń z potrzeby rozwiązania potencjalnej dwuznaczności; (Weinreich, 1968: 57)
- Wciąż obecna potrzeba dla tworzenia synonimów w pewnych polach semantycznych; (Weinreich, 1968: 58)
- Postrzeganie, że pewne pola semantyczne są niewystarczająco zróżnicowane w jednym z języków; (Weinreich, 1968: 59)

Winford natomiast jako potencjalną przyczynę zapożyczania podaje „przypadek”. *Ogromna ilość, prawdopodobnie większość zapożyczeń leksykalnych tworzy się w wyniku skrajnego kontaktu z innym językiem. Taki kontakt może być wynikiem podróżowania, eksploracji lub podbojów terytorialnych. Może to być też nagłaśnianie języka-dawcy w mediach, instrukcjach w obcym języku itp.* (Winford, 2003). Podkreśla również, że zapożycza się zwykle z języka o większym prestiżu, do języka o niższym prestiżu. Dużo łatwiej jest zapożyczyć już istniejący termin z innego języka, niż wymyślić nowe słowo (Langacker, 1973: 177) Istnieje wiele innych powodów, dla których wprowadza się zapożyczenia, każdy jednak przypadek może mieć trochę odmienną przyczynę i bardzo trudno jest ją jednoznacznie określić.

1.4 Zapożyczenia w innych badaniach

Temat wpływów języka angielskiego na polszczyznę jest bardzo popularny wśród językoznawców. Już w latach trzydziestych ubiegłego wieku ukazywały się prace nad anglicyzmami w języku polskim (np. H. Konieczna, *Wyrazy angielskie w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 1936/1937), na dużą uwagę również zasługują opracowania Jacka Fisiaka z lat sześćdziesiątych (np. *Złożony kontakt językowy w procesie zapożyczania z języka angielskiego do polskiego* lub *Kategoria rodzaju rzeczowników zapożyczonych z języka angielskiego*). Większość prac poświęconym zapożyczeniom pochodzi z ubiegłego wieku oraz dotyczy anglicyzmów udokumentowanych już w słownikach języka polskiego. Do jednych z niewielu prac dotyczących najnowszych zapożyczeń należy artykuł Doroty Zdunkiewicz-Jedynak *Spolszczony angielski czy zangielszczony polski? Wpływ języka angielskiego na język generacji gadu-gadu*. Autorka – podobnie jak w niniejszej pracy – zajmuje się badaniem zapożyczeń pojawiających się między innymi na blogach. Do analizy zapożyczeń używa słownika najmłodszej polszczyzny B. Chacińskiego (B. Chaciński, *Wyczesany słownik najnowszej polszczyzny*, Kraków 2005) oraz innych tego typu słowników funkcjonujących w Internecie. W pracy analizowane jest 70 wyrazów lub związków frazeologicznych, których znajomość została potwierdzona przez grupę młodych użytkowników polszczyzny w wieku 15-20 lat. W odróżnieniu jednak od niniejszej pracy, autorka zaznacza, że wyróżnione przez nią anglicyzmy nie mogą być innowacjami językowymi, co również weryfikuje w ankiecie. Celem pracy Zdunkiewicz-Jedynak jest określenie wpływów anglicyzmów, przyjrzenie się typowym procesom zapożyczania oraz stosunkom młodych Polaków do języka angielskiego i do samej polszczyzny (Zdunkiewicz-Jedynak, 2008). Innym przykładem badań nad zapożyczeniami jest praca Agnieszki Stępkowskiej *English Loanwords in Polish Naval Vocabulary* („Angielskie zapożyczenia w polskim słownictwie marynarskim”). W odróżnieniu od niniejszej pracy, autorka poszukuje zapożyczeń, które powstały w różnych okresach czasu, a większość z nich czerpie ze słowników specjalistycznych. Celem jej pracy jest zebranie jak największej liczby zapożyczeń oraz opisanie ich pochodzenia i umiejscowienie ich na tle historycznym. Warto zauważyć, że autorka nie zajmuje się tylko anglicyzmami, ale również zapożyczeniami z różnych języków, co wynika z charakteru jej badań (kontakty

marynarzy z różnymi nacjami) (Stępkowska, 2011: 12). Hanna Wiśniewska-Białaś w swojej rozprawie doktorskiej *Wpływ języka angielskiego na polszczyznę blogów* przeprowadziła podobne badania do tych, które zostały zaprezentowane w niniejszej pracy. Autorka chce określić charakter i stopień wpływu języka angielskiego na polszczyznę blogów w sferze leksyki, semantyki i składni na przestrzeni ostatnich lat. W odróżnieniu jednak od niniejszej pracy, autorka nie wyklucza zapożyczeń odnotowanych w korpusie, służy jej to natomiast do badania ugruntowania danego anglicyzmu w języku polskim (Wiśniewska-Białaś, 2011). Choć badania zostały przeprowadzone zaledwie trzy lata temu, ich wyniki już znacznie się różnią od tych przedstawionych w niniejszej pracy. Świadczy to o niesamowitej szybkości z jaką zmienia się język w Internecie, co jest znakomitym dowodem na to, że przeprowadzenie takich badań jest potrzebne i może pokazać najświeższe zmiany w języku polskim.

2 Blogi

2.1 Definicja zjawiska

Blog to stosunkowo nowy gatunek tekstu, który pojawił się w Polsce prawdopodobnie w 2000 roku. Była to odpowiedź na podobne strony w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanadzie i Japonii (Kawka, 2010: 61). Aby założyć blog i go prowadzić, nie jest potrzebna znajomość HTML, ani żadnego innego języka programowania czy projektowania stron WWW – nie dziwi więc fakt, że w Polsce istnieje około 3 milionów internetowych pamiętników. Poziom czytelnictwa blogów jest również bardzo wysoki, zwłaszcza w porównaniu z formami tradycyjnego kontaktu ze słowem pisanym, w tym z czytaniem książek (Kawka, 2010: 61). *Miesięczny zasięg blogów na początku 2007 roku przekroczył 40% widowni internetowej, a w marcu wyniósł ponad 42%* (Kawka, 2010: 64) – takie wyniki mogą świadczyć o tym jak popularne są blogi w naszych czasach. Jeżeli chodzi o pochodzenia słowa *blog*, jest to skrót od słowa *weblog*. *Weblog – [...]stanowi zbitek dwóch angielskich wyrazów: web- sieć, przez Anglosasów używanego zamiennie ze słowem internet, i log, który przed epoką komputeryzacji najczęściej kojarzony był z dziennikiem okrętowym* (Olszański, 2006: 34). Jako pierwszy słowa *weblog* użył John Barger, redaktor jednego z pierwszych internetowych dzienników, znanego pod nazwą *Robot Wisdom*. Podczas kiedy słowo *weblog* zostało po raz pierwszy użyte w 1997 roku, natomiast dwa lata później pojawiła się skrócona wersja tego słowa, czyli *blog*. Została ona użyta na stronie Petera Merholza, który postanowił podzielić wyraz na dwa człony: *we blog* (my blogujemy) (Olszański, 2006: 34). Według Crystal, blog jest na tyle różny od innych gatunków internetowych, że zasługuje na swoją własną kategorię.

Próba zdefiniowania czym jest blog nie jest łatwym zadaniem, ponieważ jest to gatunek, który ciągle się kształtuje i przybiera coraz to nowsze formy. Jak zauważa Crystal, blog jest na tyle różny od innych gatunków internetowych, że zasługuje na własną kategorię. Według jego definicji, blogi mogą być prywatnymi pamiętnikami, obejmującymi zarówno krótkie notatki jak i długie eseje. Wiele z nich dotyczy ogólnych zainteresowań, takich jak hobby czy sprawy polityczne (Crystal, 2006: 15). Z kolei, według Grega Meyersa, który zajmuje się badaniem dyskursu blogów, ten

gatunek to: *rodzaj tekstu, który jest zdefiniowany nie tyle co przez swoją formę czy zawartość, co przez rodzaje zastosowań oraz sposoby, w których to zastosowanie buduje społeczność, tożsamość i wspólnotę* (Blogs are genres of texts defined not so much by their form or content as by the kinds of uses to which they are put, and the ways these uses construct social and identities and communities) (Myers, 2009: 15).

2.2 Charakterystyka gatunkowa

W literaturze można spotkać dwa główne podejścia do klasyfikacji gatunkowej blogów: a) uznanie bloga za gatunek internetowy (podobnie jak forum internetowe, poczta elektroniczna) b) porównanie go do tradycyjnych gatunków tekstu, takich jak artykuł czy dziennik. Kawka definiuje nawet nowy hybrydalny gatunek — *blog dziennikarski* — *stanowiący zaprzeczenie typowych blogów pamiętnikarskich, będących tworam i indywidualnymi w przeciwieństwie do blogów dziennikarskich, których autorzy ulegają pokusom „syndyktalizacji”, tworzenia mniej lub bardziej formalnych i podporządkowanych liderowi korporacji blogowych określanych jako masowe platformy blogowe czy „polskie stajnie blogów” — blogowych odpowiedników wytwórni muzycznych, agencji modelek czy czegoś w rodzaju korporacji medialnych* (Kawka, 2010: 68). Ten sam autor określa zwykły blog jako *nowy gatunek tekstu pamiętnikarskiego [...] Jest to także twór interaktywny, dialogowy, ale pisany – nie mówiony, czyli tzw. blog, dziennik sieciowy, pamiętnik internetowy lub po prostu – internetowy dyskurs autobiograficzny* (Kawka, 2010: 62). Z kolei Kozanecki próbuje odpowiedzieć na pytanie: czy blog jest gatunkiem dziennikarskim? Początkowo wychodził z założenia, że jeśli autorem bloga jest dziennikarz lub publicysta, a na blogu pisze o sprawach związanych z tym, czym zajmuje się w redakcji, to można uznać jego blog za gatunek dziennikarski – stanowi on bowiem wtedy przedłużenie łamów gazety, audycji radiowej lub telewizyjnego programu. Następnie jednak natrafił na blogi, które prowadzone były przez anonimowe osoby, jednak od komentarzy profesjonalnych dziennikarzy prasowych różniły się tylko tym, że były umieszczone w sieci i tym, że były pisane anonimowo. Na podsawie tych informacji Kozanecki stwierdza, że przynajmniej część blogów powinna znaleźć miejsce pośród gatunków dziennikarskich (Kozanecki, 2010: 81,81). Anna Maj skłania się bardziej do zakwalifikowania blogów jako gatunku

komunikacji internetowej: *cechy dziennikarstwa oddolnego ściśle splatają się z charakterystyką blogów jako gatunku komunikacji internetowej. [...] blogi można postrzegać nie tylko jako rodzaj dziennika czy pamiętnika, lecz także jak spersonalizowany system wyszukiwawczy o charakterze publicznym i prywatnym zarazem* (Maj, 2010: 123). Sobczak podsumowuje blogi następująco: *Popularność blogów, zarówno wśród osób tworzących takie przekazy, jak i wśród czytelników, wynika z wielu przyczyn. Niezależnie od tego, czy uznamy blog za pamiętnik bądź dziennik, czy też uznamy, że to swoisty, nowy gatunek dziennikarski lub literacki – niewątpliwie u jego podstaw leżą pewne tendencje i uwarunkowania ekshibicjonistyczne, od których nie jest wolny żaden memuarysta ani większość pisarzy. Innymi ważnymi przyczynami tego typu ekspresji wydaje się próba „odegrania” się na rzeczywistych bądź urojonych wrogach, zaistnienia w społeczeństwie, „rozliczenia się” z przeszłością, a wreszcie – zamiar przekazania szerszemu ogółowi prawd znanych tylko piszącemu* (Sobczak, 2010:193).

Przytoczone wyżej

2.3 Cechy blogów

Blogi posiadają wiele specyficznych właściwości pragmatycznojęzykowych, należą do nich:

- Dialogowość — w przeciwieństwie do tradycyjnych gazet czy pamiętników, na blogu jest możliwość nawiązania dialogu. Może przyjmować on różną formę, najczęściej jest to jednak podjęcie dyskusji w komentarzach, czy też komentowanie dodanego wpisu samo w sobie (Grzenia, 2007: 98). W *Internetowych gatunkach dziennikarskich* wyróżnione są cztery typy blogów, a za główną funkcję jednego z nich uznaje się komunikowanie. *Ten typ jest w pełni dialogiczny, pozwalający komunikować się w dużej grupie zainteresowanych (jest on zarówno atrakcyjny, jak i wyzwala chęć prowadzenia dyskusji)* (Maj, 2010: 125). Dialogowość wiąże się z powstawaniem nowych lokalnych autorytetów, którzy mają zasięg oddziaływania znacznie szerszy niż sama blogosfera. *Najpopularniejsi blogerzy, skupiający często tysiące czytelników i dyskutantów, to nowe elity*

medialne, których sądy często są komentowane przez media tradycyjne czy polityków (Maj, 2010: 125).

- Spontaniczność — język blogów jest dużo bardziej spontaniczny, niż ten który można spotkać w tradycyjnych mediach. Równocześnie – jest on jednak stosunkowo mniej spontaniczny niż inne formy komunikacji w internecie (Grzenia, 2007: 100). Spontaniczność ujawnia się głównie przez pisownię, wskazują na to błędy w pisowni, formy typowo mówione oraz powtórzenia. Jest to najczęściej wynikiem emocjonalności i ekspresywności testów (Grzenia, 2007: 102). Jak pisze Anna Maj teksty ba blogach: *są publikowane szybko, kiedy dzieje się coś istotnego, po zaistniałych faktach (Maj, 2010: 125).*
- Sytuacyjność — *w komunikacji internetowej składnikiem kontekstu jest także intrfejs komputerowy, ponieważ determinuje on formę przekazu, a w związku z tym też dobór odpowiednich środków językowych, które w następstwie umożliwiają rozmówcom wykreowanie kontekstu sytuacyjnego. [...] kontekst tworzyć można również, korzystając z symboli graficznych. (Grzenia, 2007: 108).*
- Multimedialność — teksty pojawiające się na blogach zwykle podlegają wcześniejszemu graficznemu opracowaniu, dodatkowo często wzbogacane są o obraz, obraz ruchomy czy dźwięk (Grzenia, 2007: 110). Wszystkie powyższe elementy mają duży wpływ na atrakcyjność bloga, a co za tym idzie- jego popularność.
- Hipertekstowość — dzięki hipertekstowości istnieje możliwość łączenia różnych mediów, co powiązane jest w punktem wyżej. Z filologicznego punktu widzenia, hipertekst pozwala na tworzenie powiązań między tekstami za pomocą hiperłączy, przez co stanowi rodzaj ich interpretacji (Grzenia, 2007: 111). *Hiperłączy są rodzajem środka retorycznego, za pomocą którego autor tekstu wskazuje odpowiedni związek intertekstualny, uznany przezeń za istotny dla odbioru jego tekstu (Grzenia, 2007: 111).* Hipertekstowość można uznać więc za interpretację tekstu, oraz wskazówkę jak ten tekst należy rozumieć. Prowadzi to również do osłabienia aluzyjności oraz wieloznaczności (Grzenia, 2007: 112).

- Hierarchiczność — widoczna jest głównie w komentarzach, w których można odpowiedzieć na dodany komentarz itd. Taka hierarchia wskazuje wyraźnie na czas powstawania tekstów i ich zależność względem siebie, co znacznie ułatwia odbiór (Grzenia, 2007: 114).
- Dynamiczność — teksty pojawiające się na blogach mogą podlegać cały czas aktualizacji, czyli tekst może ciągle ulegać zmianie (Grzenia, 2007: 115).
- Zasięg — blogi, w przeciwieństwie do gazet czy pamiętników mają zasięg globalny. *Kiedyś zapiski w pamiętnikach były najskrytszymi tajemnicami. Dziś to, co ktoś napisze, natychmiast przeczytają tysiące ciekawskich internautów. [...] bloger otwiera serce przed pięcioma kontynentami* (Kawka, 2010: 63,64)

2.4 Język blogów

Język blogów charakteryzuje się innymi cechami, niż dotychczasowe gatunki dziennikarskie czy pamiętnikarskie. *W celu jak najszybszego i najłatwiejszego kontaktu z odbiorcami, twórcy blogów upraszczają zasady gramatyki. Formy, których używają nigdy wcześniej nie byłyby dopuszczalne w tradycyjnych publikacjach* (Crystal, 2006: 245). Z językoznawczego punktu widzenia, język blogów jest niepojęty. Każdy tekst na bloga pisany jest na komputerze i tam edytowany, w odróżnieniu jednak od artykułu jedynym „cenzorem” jest autor bloga, przez co tekst opublikowany na blogu jest w stanie bardziej pierwotnym niż na przykład artykuł w gazecie, który przechodzi gruntowną korektę redakcyjną. *Język blogów ukazuje pisanie w swojej nagiej, nieskorygowanej formie* (Crystal, 2006: 15). Jak zauważa Sobczak (2010: 194) *łatwo dostrzec znaczną wulgaryzację przekazów blogowych, pisanych częstokroć językiem bardzo prostym, potocznym, a czasem nawet slangiem*. Autorzy blogów wytworzyli również swój własny język dotyczący blogów. *„Ci, którzy blogują, to blogerzy, którzy zajmują się blogowaniem, tworząc blog z unikalnym adresem, aby móc to robić. Mogą również ulokować swój blog w obrębie większej strony, gdzie zamieszczone są informacje z innych blogów (blog feeds) oraz zawierają nie-blogowe treści. Kiedy blogerzy mają już doświadczenie mogą stworzyć listę blogów (blogroll) z linkami do ich ulubionych blogów, często ukazana jako kolumna na marginesie. Jeśli będą przechodzić z jednego bloga na*

drugi, będą zajmować się skakaniem po blogach (*blog hopping*). Jeśli blog zawiera prośbę do czytelników (np. o większy udział), może być nazwany *blegiem* (ang. *bleg*— *a begging blog*, pol. *blagający, żebrzący blog*). Jeżeli blog trwa zbyt długo, jego autor może być opisany jako ktoś mający *blogobiegunkę* (*bloggorrhea*). Jeśli jakiś temat lub strona przyciąga dosyć dużą uwagę, wynikiem jest *blogoburza* (*blogstorm*) lub *blogowa chmara* (*blog swarm*). Jeżeli ktoś jest dobrze zorientowany, w tematyce blogów, czasami jest nazywany *blogoise* lub *blogerati*. Całość blogów (*blogsites*) jest nazwana *blogosferą*” (Those who blog, bloggers, carry out the activity of blogging, setting up a blogsite with a unique web address in order to do so. They may also locate their page within a bigger site, which takes blog feeds from many sources, and includes other (non-blog) material. As bloggers gain experience, they will compile a blogroll listing their favourite links to other blogs, often shown as a sidebar on their screen. If they dart about from one site to another, they are engaging in blog hopping. If their blog contains a request to readers (e.g. for contributions), it may be called a *bleg* (a 'begging blog'). If a blog goes on for too long, the writer may be described as having *blogorrhea*. If a topic or site attracts a considerable amount of online attention, the result is a *blogstorm* or *blog swarm*. Those who are wise in the ways of blogs are sometimes called the *blogoise* or *blogerati*. The totality of all blogsites is known as the *blogosphere*) (*Crystal, 2006: 238-239*).

3 Część empiryczna

3.1 Cel badań

Celem badań jest opisanie i sklasyfikowanie anglicyzmów pojawiających się na polskich blogach. Anglicyzmy wybrane na podstawie materiału badawczego zostaną poddane próbom klasyfikacji oraz badaniom jakościowym i ilościowym. Badania te prowadzone są w celu określenia najnowszych tendencji w przejmowaniu zapożyczeń oraz wyodrębnienia pól semantycznych w jakich najczęściej występują. Badania dotyczą najnowszych zapożyczeń, czyli tych, które nie zostały jeszcze odnotowane w słownikach języka polskiego.

3.2 Materiał badawczy

Materiał badawczy stanowi korpus blogów, w skład którego wchodzi teksty napisane w listopadzie 2012 roku na 13 wybranych blogach. Celem badań jest wyodrębnienie najnowszych zapożyczeń, dlatego materiał do badań będzie pochodził z wpisów zamieszczonych na blogach najpóźniej. Pominięty zostaje jednak grudzień, ponieważ teksty zamieszczone w tym okresie mogą być mało reprezentatywne i uwarunkowane atmosferą nadchodzących świąt. Blogi zostały wybrane na podstawie rankingu „Najbardziej wpływowi blogerzy Polski w 2012 r.” opracowanego przez Tomka Tomczyka- autora jednego z najbardziej popularnych blogów w Polsce i raport ten został opublikowany na jego blogu. Do badania została wybrana „złota dziesiątka” rankingu. Przy wyborze blogów, autor zestawienia brał pod uwagę: statystyki bloga (liczba czytelników), liczba komentarzy, blogi, których treści kreują własne opinie, a nie przetwarzają cudze oraz liczba cytowani, linkowań i liczba publikacji. W rankingu nie były brane pod uwagę blogi firmowe, korporacyjne oraz blogi osób znanych wcześniej z mediów, ponieważ ich autorzy nie prezentują swoich idei, a często to, co narzuca im pracodawca, od którego są zależni.

Wybrane blogi i ich dziedzina:

- www.blog.mediafun.pl- Maciej Budzich- komentarz, marketing, reklama
- www.macademiangirl.blogspot.com- **Tamara Gonzalez Perea** – moda

- www.podroznicy.com - **Jakub i Anna Górniccy- podróże**
- www.hatalska.com- **Natalia Hatalska- reklama, blogosfera**
- www.segritta.com- **Matylda Kozakiewicz- lifestyle**
- www.blog.kurasinski.com- Artur Kurasiński- media
- www.antyweb.pl, [www. Grzegorz Marczak](http://www.GrzegorzMarczak.com)- Internet, technologie
- www.kominek.es,
- www.kominek.in- Tomek Tomczyk- lifestyle
- fashionelka.pl – Eliza Wydrych- moda, lifestyle

3.3 Metoda

Przedmiotem badań są najnowsze zapożyczenia, czyli te nieodnotowane do tej pory przez słowniki języka polskiego. Po analizie tekstów zostały wyodrębnione zapożyczenia, a następnie ich obecność została zweryfikowana w Narodowym Korpusie Języka Polskiego. Za zapożyczenie w niniejszej pracy uważa się *wszystkie wyrazy lub zwroty, które posiadają obcy morfem leksykalny lub przynajmniej jeden z morfemów leksykalnych w wyrazach złożonych. Pod uwagę brane są również leksemy, które posiadają jedynie obcy format prefiksalny lub sufiksalny. W przypadku całych zwrotów przynajmniej jeden wyraz, z którego złożona jest fraza musi mieć obce morfemy lub sufiks.*

Po dokonaniu analizy wyróżniono leksemy przejęte bezpośrednio z języka angielskiego, leksemy wykazujące oznaki adaptacji do systemu leksyki polskiej oraz derywaty utworzone w języku polskim na bazie zapożyczeń już istniejących. Wiele spośród wybranych zapożyczeń zostało odnotowane przez słownik języka polskiego sjp.pwn.pl. Autorka zdecydowała się jednak je uwzględnić w swoich badaniach, ponieważ w słowniku występują jedynie w formie nieodmiennej, podczas gdy na blogach wyraźnie widać, że przeszły już jeden z etapów adaptacji do języka polskiego i autorzy blogów je odmieniają.

Wzięto również pod uwagę zmiany w obrębie semantyki wyrazów rodzimych zachodzące pod wpływem języka angielskiego. Pod uwagę nie były brane teksty piosenek, teksty reklamowe i cytaty pojawiające się na blogach oraz nazwy marek, produktów i firm. Po zweryfikowaniu wyselekcjonowanych wyrazów, nastąpiło

przyporządkowanie ich do pól semantycznych. W tym celu poszczególne zapożyczenia zostały przyporządkowane określonym zakresom pojęciowym na podstawie słownika synonimów *www.slownik-synonimow.eu*. Pozwoliło to wskazać cechy charakterystyczne dla wyodrębnionej grupy zapożyczeń.

4 Wyniki badań

Analizie zostało poddane dziesięć blogów, na których łącznie wystąpiło około 70 000 słów. Znalezionych i zakwalifikowanych do badania zostało 114 zapożyczeń, na które składały się pojedyncze wyrazy, frazy, idiomy oraz całe zdania. W przypadku wystąpienia zapożyczenia na więcej niż jednym blogu do analizy jakościowej wliczono tylko jedno wystąpienie. Lista wszystkich zapożyczeń znajduje się w aneksie dołączonym do pracy. Do każdej części wyników badań dołączone są przykłady obrazujące dane zagadnienie. Analiza wyników badań przedstawiona będzie w następującej kolejności: podział zapożyczeń ze względu na kryterium zapożyczenia, podział zapożyczeń ze względu na stopień przyswajania, podział zapożyczeń ze względu na części mowy oraz podział ze względu na pola semantyczne.

Najwięcej zapożyczeń zostało znalezionych na blogu *blog.kurasinski.com* (dwadzieścia osiem anglicyzmów), natomiast najmniej odnotowano na blogu *kominek.es* (jedno zapożyczenie). Biorąc pod uwagę wpisy z całego miesiąca, nie można porównywać samej liczby zapożyczeń, ponieważ blogerzy dodają wpisy z różną częstotliwością, a same wpisy mają różną długość. W związku z tym zdecydowano się przedstawić liczbę zapożyczeń przypadającą na tysiąc słów.

nazwa bloga	ilość słów	ilość zapożyczeń	ilość zap/słowa	ilość zap/1000 słów
antyweb.pl	8615	23	0,002669	2,6697
fashionelka.pl	3310	4	0,001208	1,2085
hatałska.com	4886	9	0,001842	1,8420
kominek.es	4931	1	0,000203	0,2028
kominek.in	7420	3	0,000404	0,4043
blog.kurasiński.com	9993	28	0,002802	2,8020
macademiangirl.com	3625	7	0,001931	1,9310
mediafun.pl	7545	22	0,002916	2,9158
segritta.pl	5675	3	0,000527	0,5286
podroznicy.pl	10166	14	0,001377	1,3772
suma	66166	114	0,015881938	15,8819381
średnia	6616,6	11,4	0,001588194	1,58819381

Tabela 4. Ilość i udział poszczególnych słów oraz wyselekcjonowanych zapożyczeń w stworzonym korpusie

Powyższa tabela pozwala stwierdzić, że chociaż największa liczba zapożyczeń pojawiła się na blogu *blog.kurasinski.com*, najwięcej zapożyczeń w stosunku do użytych słów znajduje się na blogu *mediafun.pl*. Niewiele mniej znajduje się na blogu poświęconym podobnej tematyce – *antyweb.pl*. Najmniejszą liczbę zapożyczeń w stosunku do liczby słów użytych w danym miesiącu odnotowano na blogach *kominek.in* i *kominek.es*, pisanych przez tego samego autora. Można przypuszczać, że to styl pisania ma wpływ na liczbę użytych zapożyczeń, a nie poruszana problematyka.

Najwięcej treści w ciągu jednego miesiąca zostało opublikowanych przez autorów bloga *podroznicy.pl*. Blog zawierał nie tylko same wpisy napisane przez jego twórców, ale też wiele wywiadów z ludźmi z całego świata, które zostały przetłumaczone przez autorów na język polski. Proces tłumaczenia wiąże się z refleksją nad językiem, sposobem jego używania. Dlatego spośród 14 zapożyczeń, które zostały znalezione na tym blogu, żadne nie pojawia się w tłumaczeniach, stanowiących prawie 50% prezentowanych treści. W związku z tym trudno stwierdzić, jak przedstawiałby się stosunek ilości zapożyczeń do ilości słów, gdyby na blogu nie publikowano przekładów z języków obcych. Warto tu wspomnieć o blogach: *macademiangirl.com* i *fashionelka.pl*, poświęconych modzie i trendom. Takiej tematyce towarzyszy bardzo duża liczba zdjęć, które w tym wypadku są lepszym nośnikiem informacji i wypierają przekaz językowy.

nazwa bloga	przewaga dotycząca:	treści
antyweb.pl	technologie	
fashionelka.pl	moda	
hatalaska.com	media	
kominek.es	styl życia, media	
kominek.in	styl życia	
blog.kurasiński.com	technologie	
macademiangirl.com	moda	
mediafun.pl	media	
segritta.pl	styl życia	
podroznicy.pl	podróże	

Tabela 5. Blogi i ich tematyka.

Powyższe tabele pozwalają stwierdzić, że najczęściej zapożyczeń znajduje się na blogach związanych z mediami i technologią, a najmniej na blogach dotyczących stylu życia. Pod uwagę należy jednak wziąć ilość blogów, która może być niewystarczająca, aby powiedzieć coś o zależności między ilością zapożyczeń a rodzajem blogów ogólnie.

3.2.1 Podział zapożyczeń ze względu na kryterium przyswojenia

Pośród 114 znalezionych zapożyczeń największą grupę stanowią zapożyczenia właściwe. Odnotowano ich aż 92, co stanowi 81% ogółu. Odnotowano również osiem kalk (8%), dwa zapożyczenia sztuczne (2%) oraz jedno zapożyczenie semantyczne (1%). Jak już wspomniano, w definicji zapożyczenia podanej przez autorkę nie są brane pod uwagę pożyczki semantyczne, które związane są z rozszerzaniem zakresu znaczeniowego istniejących już słów. Jednak podczas analizy badanego materiału autorce udało się odnaleźć jedno zapożyczenie semantyczne. Zostało ono uwzględnione w pracy, w celu dokładniejszej interpretacji wyników badań. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w korpusie tekstów jest – być może – więcej zapożyczeń semantycznych niż tu odnotowano.

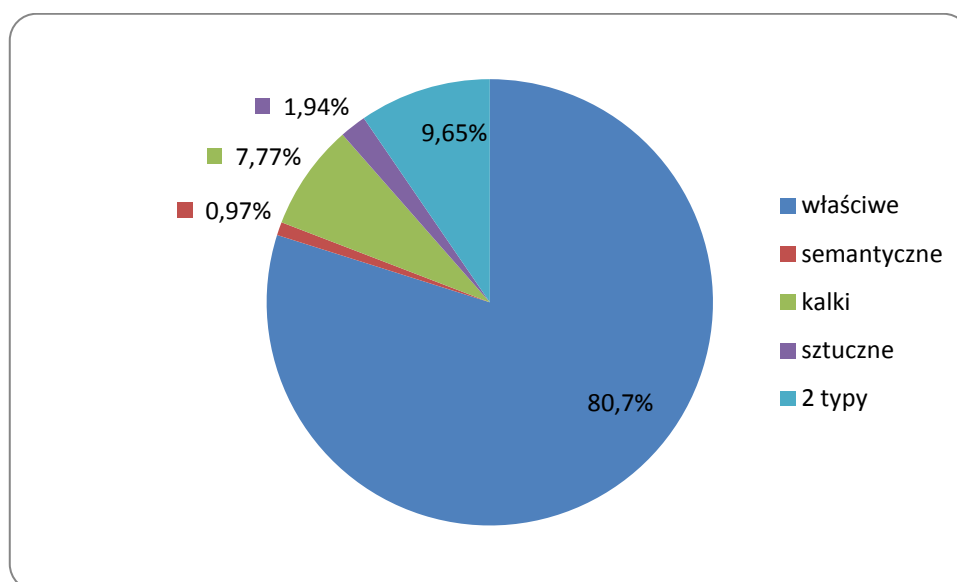

Tabela 6. Podział zapożyczeń ze względu na kryterium zapożyczenia.

Największą grupę stanowią zapożyczenia właściwe – czyli te wyrazy, które zostały przejęte w postaci oryginalnej, lub nieznacznie zmienionej. Zapozyczenia znalezione na blogach najczęściej dotyczą:

1. Nazw nowych sprzętów:

- *ultrabook* – odmiana notebooka i jednocześnie nowa klasa tych urządzeń zdefiniowana przez firmę Intel (www.intel.com),
- *audiobook* – nagranie dźwiękowe zawierające odczytany przez lektora tekst (www.wolnelektury.pl)

2. Technologii:

- *cloud networking* – (pol. chmura obliczeniowa) model przetwarzania oparty na użytkowaniu usług dostarczonych przez usługodawcę (www.citrix.com.pl)
- *data center* – centrum przetwarzania danych (www.dc.talex.pl)

3. Działań związanych z internetem

- *Fejsować* – publikować na portalu społecznościowym www.facebook.com
- *Instagramować* – publikować na portalu www.instagram.com
- *Wygooglować* – wyszukiwać przez przeglądarkę internetową www.google.com

Drugą co do wielkości, jednak znacznie mniejszą grupą są kalki językowe, czyli zapożyczenia, w przypadku których przeniesiona zostaje struktura wyrazu lub frazy, która zostaje zastąpiona elementami rodzimymi. Najlepszym przykładem tej grupy jest zapożyczenie *internet rzeczy*, który na tym samym blogu jest używany naprzemiennie ze swoją angielską formą: *Internet of Objects* – która to jest już zapożyczeniem właściwym. Innym przykładem z tej grupy może być pożyczka *e-handel* (ang. *e-trading*), gdzie struktura wyrazu jest dokładnie taka sama jak w języku-dawcy, a wypełniona jest elementami z języka-biorcy.

W małej grupie zapożyczeń sztucznych, czyli tworzonych z obcych cząstek składowych, znalazł się wyraz *tabfon*. Jest to urządzenie, którego nazwa jest połączeniem słów *smartphone* oraz *tablet*. Pierwsza część wyrazu zachowała pisownię angielską, natomiast druga *-fon*, została przejęta z języka polskiego, a która również jest zapożyczeniem z języka greckiego słowa *phōnḗ* czyli dźwięk (Bańko, 2008: 406). Bardzo podobnie jest w przypadku zapożyczenia *smartfon* (N.B. w badanym materiale znaleziono zarówno anglicyzm *smartfon* jak i *smartphone* – w

przypadku drugiego postanowiono zaliczyć go do grupy zapożyczeń właściwych, ponieważ jest on w całości bezpośrednio przejęty z języka angielskiego).

Najmniejszą, już wspomnianą wcześniej grupą, są zapożyczenia semantyczne. Słowo *tablet* zostało odnotowane w słowniku języka polskiego, jednak jego znaczenie jest inna, niż to, w którym używane jest na blogu, na którym ukazało się to zapożyczenie. Według słownika sjp.pwn.pl *tablet* to urządzenie używane zamiast myszki do komputera. Jednak wraz z powstaniem nowych technologii, powyższa definicja odnosi się jedynie to *tabletu graficznego* (<http://www.techfanatyk.net>), a samego słowa *tablet* używa się w stosunku do określenia przenośnego komputera osobistego wzorowanego na laptopie (<http://www.techfanatyk.net>). W związku z powyższym, można stwierdzić, że do tego słowa dodano nowe znaczenie, przez co można zakwalifikować je jako zapożyczenie semantyczne.

Ostatnią grupę stanowią zapożyczenia, których przynależność do jakiejś kategorii można uznać za wątpliwą, jako że można je przypisać do więcej niż jednej kategorii. Dotyczy to między innymi przypadków:

- *modowe freaki* – jest to połączenie zapożyczenia właściwego- część: *freak*, z kalką wyrażenia: *fashion freak*.
- *szybki fast food* – sama fraza *fast food*, oznaczająca szybkie jedzenie przygotowane w gotowych, przetworzonych półproduktów, istnieje w języku polskim i jest odnotowane przez słownik języka polskiego sjp.pwn.pl. Użyte jednak zostaje kontekście nasuwającym wniosek, że w języku polskim używa się tego słowa raczej do określenia jedzenia podawanego w barach szybkiej obsługi, a pierwotne znaczenie słowa *fast* zostało zatracone. Możliwe jest również, że autor tekstu, na którym odnotowano zapożyczenie popełnił błąd językowy, a wówczas frazy *szybki fast food* nie można uznać za zapożyczenie spełniające kryteria przyjmowane w niniejszej pracy.
- *złapać flow* – wyraz *flow* jest zapożyczeniem właściwym pochodzącym z języka angielskiego, nie istnieje jednak w tym języku odpowiednik frazy *złapać flow*. Nie znając więc pochodzenia całej frazy, trudno przyporządkować ją do jakiejś kategorii.

4.1 Podział zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia

Nieodłącznym procesem wprowadzania zapożyczeń do języka jest ich przyswajanie i dopasowywanie do norm języka-biorcy. Zgodnie z przedstawionym w pierwszym rozdziale podziale zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia otrzymano następujące wyniki:

- Cytaty (wtręty)- 43 zapożyczenia- 38%
- Zapożyczenia częściowo przyswojone- 62 zapożyczenia- 54%
- Zapożyczenia całkowicie przyswojone- 9 zapożyczeń-- 8%

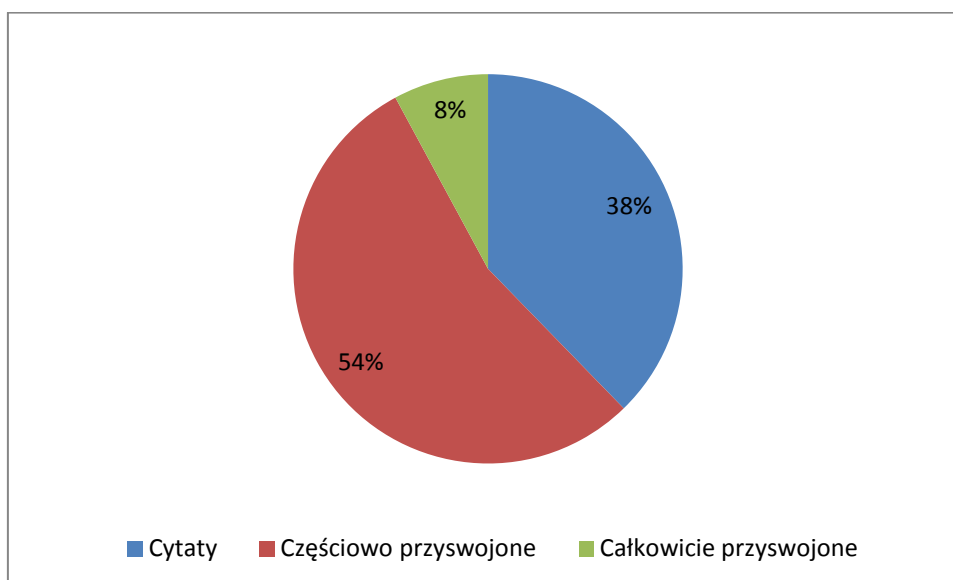

Tabela 4. Podział zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia

Największą grupę stanowią zapożyczenia częściowo przyswojone. W tej grupie znalazły się między innymi:

- *fejs* (ang. *face*, skrót od *facebook*),
- *hejt* (ang. *hate*, pol. *nienawiść*),
- *hejterzy* (ang. *haters*, pol. *człowiek nienawidzący*)

Wyrazy, które należą do tej kategorii najczęściej przyjęły polską pisownię, lecz zachowały obce brzmienie. O przynależności do tej kategorii decydowało również to, czy autorzy je odmieniają, czy pozostawiają w podstawowej wersji. Dużą grupę stanowią również cytaty, które zostały użyte w swojej oryginalnej wersji i nie

zauważono u nich zaadaptowania do polskiego systemu morfologicznego. Przykładami z tej grupy mogą być:

- *cloud networking* (pol. *chmura obliczeniowa*)
- *total black* (pol. *całkowicie czarny*)
- *off-the-record* (pol. *nieoficjalnie, poufnie*)

Frazy te nie przejawiają jakichkolwiek oznak adaptacji do języka polskiego. W tej grupie znajdują się największa liczba zapożyczeń, które mają swój polski odpowiednik, np.

- *skill* – (pol. *umiejętność*)
- *data center* – (pol. *centrum danych*)
- *na backstage'u* – (pol. *za kulisami*)

Przyczyn takiego zapożyczania może być wiele, prawdopodobne w tym przypadku można uznać to, że autorzy tekstów chcą brzmieć bardziej profesjonalnie. Dostyc dużą grupę stanowią zapożyczenia częściowo przyswojone. W tej grupie znajdują się frazy takie jak: *smartphone*, *hostowanie* czy *OFFy*. Zapozyczenie *smartphone* posiada oryginalną pisownię, zostało jednak odmienione przez twórcę bloga, przez co zostało zakwalifikowane do tej grupy. Ostatnie zapozyczenie jest szczególnie warte uwagi, ponieważ jest również jednym z przykładów przechodzenia z cytatu do zapozyczenia częściowo przyswojonego. W słowniku *sjp.pwn.pl* występuje słowo *OFF*, jednak według słownika wyraz ten występuje tylko w liczbie pojedynczej, natomiast na blogu został użyty w liczbie mnogiej. Jest to więc przykład pokazujący rozwój języka i proces adaptacji do polskiego systemu morfologicznego. Najmniejszą grupę stanowią zapożyczenia całkowicie przyswojone. Przykładami z tej grupy są: *smartfon*, który zaadaptował się zarówno w polskiej morfologii jak i fonologii, czy *fejsować* (publikować na facebooku).

4.2 Podział zapożyczeń ze względu na części mowy

Pośród 114 zapożyczeń wyróżniono dziewięć części mowy:

- Rzeczowniki (N)- 61 zapożyczeń- 53,5%
- Frazy rzeczownikowe (NP)- 38 zapożyczeń- 33,3%
- Czasowniki (V)- 4 zapożyczenia- 3,5%

- Przymiotniki (Adj)- 3 zapożyczenia- 2,6%
- Frazy czasownikowe (VP)-3 zapożyczenia- 2,6%
- Przysłówki (Adv)-2 zapożyczenia- 1,75%
- Frazy przymiotnikowe (AdjP)- 2 zapożyczenia- 1,75%

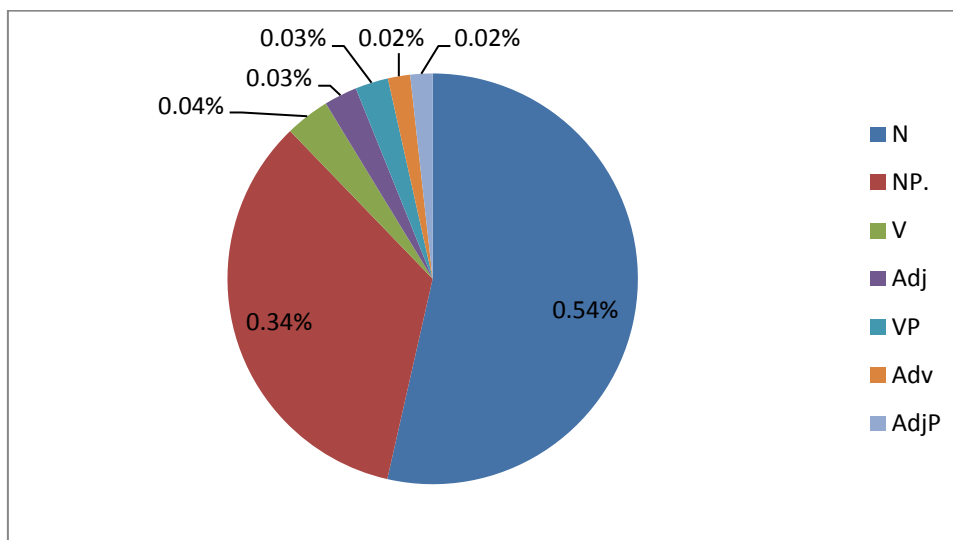

Tabela 7. Podział zapożyczeń ze względu na części mowy

Największe grupy w badanym materiale stanowią rzeczowniki i frazy rzeczownikowe. Rzeczownik służy do nazywania rzeczy, obiektów, miejsc, zjawisk, pojęć abstrakcyjnych itp. Stąd też można wywnioskować, że autorzy blogów często używają zapożyczeń, ponieważ brakuje nazw dla nowych obiektów, np. *smartfon*, *ultrabook*, *startup*. Podobnie funkcjonują frazy rzeczownikowe: *win-win-win*, *hasła copywriterskie*, *media mainstreamowe*. Można również zauważyć, że w przypadku fraz rzeczownikowych, zwykle angielskie odpowiedniki są krótsze niż ich polskie wersje.

- *win-win-win* – sytuacja, w której nie ma przegranych
- *hasła copywriterskie* – hasła autorów tekstów reklamowych
- *media mainstreamowe* – media powszechnie akceptowane/ środki masowego przekazu

Polska wersja każdego z nich jest dłuższa niż angielski odpowiednik. W tym przypadku proces zapożyczania można tłumaczyć ekonomią językową, która dąży do tego, aby jak najszybciej i w jak najkrótszej wersji nadać komunikat. Jeśli chodzi o czasowniki, najlepszym przykładem w tej kategorii jest zapożyczenie *wygooglować*.

W języku angielskim od dłuższego czasu używane jest już słowo *google* w formie czasownikowej, oznaczające wyszukiwanie w przeglądarce internetowej Google. Od kiedy zjawisko i proces przeszedł do Polski, tutaj również zaistniała potrzeba stworzenia słowa odpowiadającego tej czynności. Sformułowanie „wygoogluj to” jest – pod względem ekonomii językowej – wygodniejsze w użyciu niż fraza „wpisz to w wyszukiwarce”. Przykładem zapożyczenia przymiotnikowego może być *copywriterski*, odnoszący się do *copywriter*- czyli autora tekstów reklamowych, czy *lifestylowy*, od słowa *lifestyle*, czyli styl życia. W przypadku fraz czasownikowych jako przykłady mogą posłużyć: *Pay with a tweet* (pol. odpłać się tweetem), *Pay with a post* (pol. odpłać się postem). Frazy te nie mają jeszcze swoich polskich odpowiedników, dlatego też zostały zapożyczone. Jedynym z przykładów pożyczki w postaci przysłowka jest wyraz *whuteva*, który pochodzi od angielskiego słowa *whatever*, oznaczającego *obojętnie*. W przypadku frazy przymiotnikowej można wskazać określenie *tiffany blue*, który - jak podaje autorka bloga, jest nazwą jednego z odcieni niebieskiego (jest to *zastrzeżony przez firmę Tiffany&Co kolor jajka składanego przez drozda o jasno-średnio niebieskim odcieniu* (en.wikipedia.com)).

4.3 Podział zapożyczeń ze względu na pola semantyczne

114 odnalezionych w tym materiale zapożyczeń przypisanych zostało do 14 pól semantycznych. Ilościowy rozkład zapożyczeń prezentuje niniejszy wykres:

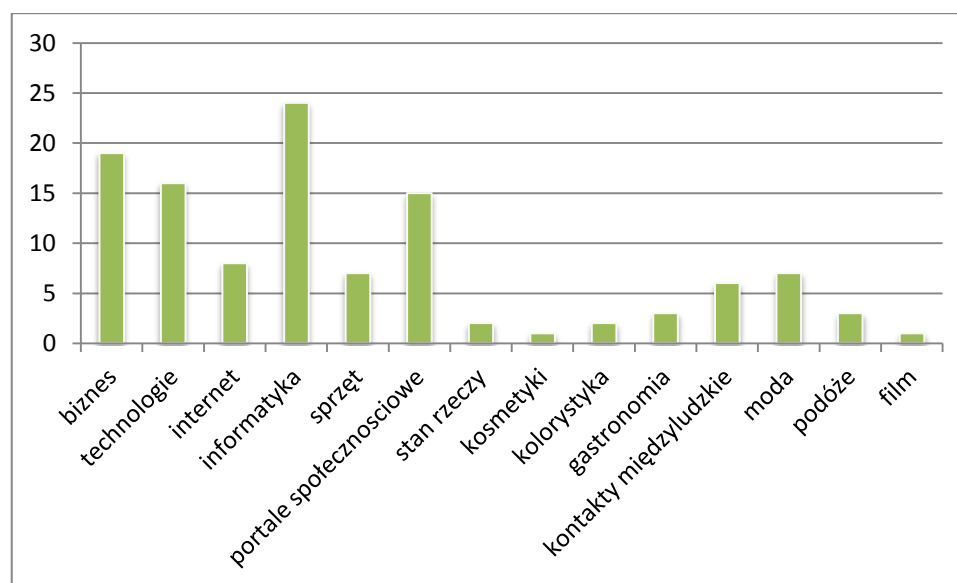

Tabela 8. Pola semantyczne

Największą grupę stanowią zapożyczenia dotyczące informatyki i procesów jej towarzyszących. Znalazły się tutaj zapożyczenia takie jak: *networking* – proces wymiany informacji, zasobów, wzajemnego poparcia i możliwości, prowadzony dzięki korzystnej sieci wzajemnych kontaktów (www.wikipedia.pl), czy *hostowanie plików* – udostępnianie przez dostawcę usług internetowych zasobów (www.superhost.pl).

Internet jest zjawiskiem stosunkowo nowym w naszym społeczeństwie, stąd też można zauważyć brak niektórych odpowiedników w naszym języku jeśli chodzi o tę dziedzinę. Zapożyczenia są również popularne w sferze biznesowej, gdzie do najpopularniejszych należą:

- *startup* – (pol. początkujący biznes)
- *marketplace* – (pol. *targowisko*)
- *cross-promocja* – (pol. *promocja krzyżowa*)

W tyle nie pozostają portale społecznościowe, które biją rekordy popularności i na ich potrzeby tworzone jest wiele nowych słów. W tej grupie znajdują się zapożyczenia takie jak:

- *opcja tagowania* (pol. *opcja oznaczania*)
- *fanpage* (pol. *fanklub*)
- *Fejs*

Dużą grupę stanowią również najnowsze technologie. Dotyczy to głównie nazw nowych technik np.

- *motion-capture* (rodzaj techniki zapisywania obrazu).

Dla urzędzeń, które dopiero co powstały język polski również nie stworzył jeszcze nazw, np.

- *tabfon,*
- *smartfon,*
- *audiobook.*

Wiele zapożyczeń dotyczy również Internetu, np.:

- *Internet of Objects,*

- *Internet of Things*.

Wszystkie wyróżnione pola semantyczne są ściśle związane z tematyką blogów.

ZapóŹyczenia dotyczĄce mody:

- *modowe freaki* – (pol. *modowe dziwaki*)
- *moda streetowa* – (pol. *moda uliczna*)

pojawiajĄ siĘ tylko na blogach zwiĄzanych z modĄ. Natomiast zapóŹyczenia dotyczĄce podróŹy pojawiajĄ siĘ wyłĄcznie na blogu poŹwiĘconemu podróŹom np.:

- *czekin* – (ang. *check-in*, pol. *zameldowanie siĘ*),
- *backpacker* – (pol. *turysta wędrujĄcy w plecakiem*).

4.4 Uwagi dodatkowe

DodatkowĄ grupę stanowią zapóŹyczenia bezpoŹrednio zwiĄzane z blogami. Wyrazy te wystĄpiły licznie niemalŹe na kaŹdym blogu, Źadne z nich nie jest jednak odnotowane w słowniku jĘzyka polskiego, a sĄ to słowa bezpoŹrednio zwiĄzane z blogami:

- *bloger*- 90 wystĄpień
- *blogosfera*- 22 wystĄpienia
- *blogować*- 9 wystĄpień
- *blogowe/blogowy*- 6 wystĄpień

Autorka zdecydowała siĘ umieŹcić je w osobnej grupie ze wzglĘdu na ich liczne występowanie oraz na ich charakter. Tak liczne występowanie jest raczej uwarunkowane pochodzeniem badanego materiału, niŹ tendencjami zapóŹyczeń ogólnie.

Wnioski końcowe

Zgromadzony materiał badawczy pokazuje, że polscy blogerzy dosyć chętnie używają anglicyzmów, przejawiają również dużą kreatywność w ich tworzeniu. Na każdym z badanych blogów znalazł się przynajmniej jeden anglicyzm, a w całym korpusie znaleziono wszystkie typy zapożyczeń. Zauważono również pewne zależności pomiędzy tematyką bloga, a liczbą zapożyczeń na nim występujących. Liczba blogów poddanych badaniu jest jednak zbyt mała, aby móc jakiegokolwiek generalizacje dotyczące tych zależności. Przeprowadzenie dalszych badań mogłoby umożliwić znalezienie tych zależności oraz dokładniejszy ich opis. Najwięcej zapożyczeń pojawiło się na blogu *blog.kurasiński.com*, bo aż 28, co stanowi 25% wszystkich znalezionych anglicyzmów. Najmniej natomiast odnotowano na blogu *kominek.es*, bo jedynie jedno zapożyczenie, czyli mniej niż 1%. Tak jak wskazane było w rozdziale pierwszym, największą grupę stanowią rzeczowniki, bo aż ponad 50% znalezionych pożyczek.

Ciekawymi przypadkami są zapożyczenia *carpooling* i *cloud computing*. W przypadku pierwszego, na blogu toczyła się dyskusja o tym, czy nie powinno się stworzyć polskiego odpowiednika dla tego wyrazu. Jednak osoba, która reprezentowała firmę zajmującą się *carpoolingiem*, przyznała, że od lat prowadzone są działania mające na celu wprowadzenie tego słowa do języka polskiego, ponieważ jest *carpooling* ma za zadanie łączenie ludzi z różnych krajów, a więc wygodniej jest używać słowa, które jest w takiej samej formie dla wszystkich narodowości. Odnośnie frazy *cloud computing*, twórca bloga zauważył, że istnieje jego polski odpowiednik – chmura obliczeniowa, jest on jednak niechętnie używany przez Polaków.

Powyższe badania przedstawiają jedynie małą część zapożyczeń używanych na blogach, mogą jednak stanowić podstawę do dalszych badań. Według badań CBOS z 2012 roku, niemal 30% internautów czyta blogi, z czego 50% to najmłodszy użytkownicy – czyli ludzie, których język ciągle się kształtuje i blogi mają wpływ na ich polszczyznę (Ożóg, 2012). Zapozyczenia na blogach mogą więc wpłynąć pozytywnie na otwartość tej grupy na kulturę oraz zmotywować ich do nauki języków obcych – co jest kolejnym powodem do przeprowadzania tego typu badań.

Aneks zapożyczeń

3	startup
4	mobile
5	tablet
6	smartfon
7	cloud networking
8	smartnet
9	fast capture
10	smartphone
11	marketplace
12	aplikacja desktopowa
13	drag and drop
14	preview
15	ultrabook
16	funkcja share
17	tweecie
18	opcja tagowania
19	data center
20	mikrodrajwy
21	waffadrajwy
22	kopiey
23	di-sectory
24	bad-sectorów
25	tabfon
26	win-win-win
27	perfektor
28	tiffany blue
29	total black
30	cupcake'ami
31	smart city
32	Internet
33	off-the-record
34	Pay with a tweet
35	Pay with a post
36	Internet of Objects
37	Internet of Things
38	Internet rzeczy
39	Active Advertising
40	stripsy
41	fan page
42	fejsa
43	kejs
44	carpooling

45	staraże
46	cloud computing
47	hostowanie plików
48	hostera
49	backupów
50	bullshit
51	hostingodawca
52	supportem
53	hostowanie
54	intranet
55	infrastruktura hostingowa
56	działania researchowe
57	hasła copywriterskie
58	entry-level
59	motion-capture
60	success stories
61	cross-promocja
62	gamedevu
63	gry freemium
64	e-rynek
65	e-handel
66	barcamp
67	startupowcach
68	networking
69	modowe freaki
70	strefa showroom
71	strefa OFF
72	offowe propozycje
73	OFFy
74	moda streetowa
75	printomania
76	fejsie
77	hejt
78	gameplaye
79	ultrabook
80	screen
81	tagów
82	achievementów
83	propsy
84	agencji socialyse
85	szybki fast food
86	fanpage
87	audiobook
88	audioteka

89	hejterzy
90	playlista
91	copywriterski
92	product placementu
93	product placement transplantacyjny
94	wygooglować
95	technical fiction
96	z briefu
97	fejsie
98	skill
99	pity-sex
100	backpackerami
101	couchsurfing
102	social mediowe inicjatywy
103	mainstreamowi
104	social media
105	media mainstreamowe
106	lifestylowe
107	evencie
108	czekinów
109	fejsować
110	instagramować
111	whuteva
112	złapać flow
113	teasery

Bibliografia

- A. Markowski: Nowe zapożyczenia w polszczyźnie: anglicyzmy gramatyczne i leksykalne. w: *Poradnik językowy* 1992.
- Bańko, Mirosław (2008): *Wielki Słownik Wyrazów Obcych* PWN.
- Crystal, David (2006): *Language and the Internet*. Cambridge, UK ;, New York: Cambridge University Press.
- Doroszewski W. (red.) (1958-69): *Słownik języka polskiego*. Warszawa.
- Doroszewski W. (red.) (1980): *Słownik poprawnej polszczyzny*. II. Warszawa.
- Dorota Zdunkiewicz-Jedynak: Spolszczony angielski czy zangielszczony polski? Wpływ języka angielskiego na język generacji gadu-gadu. w: *The Linguistic Guide* 2008, s. 50–61.
- E. Sękowska: Funkcjonowanie nowszych zapożyczeń angielskich we współczesnej polszczyźnie. w: *Poradnik językowy* 1993.
- Gołąb Z., Heinz A. Polański K. (1968): *Słownik terminologii językoznawczej*. Warszawa.
- Grzenia, Jan (2007): *Komunikacja językowa w Internecie*. wyd. 1. Warszawa: Wydawn. Nauk. PWN.
- Haugen E.: The analysis of linguistic borrowing. w: *Language* 1950 (26), s. 210–231.
- Kazimierz Ożóg: Kod ograniczony wśród współczesnej polskiej młodzieży. w: *Horyzonty polonistyki* 2002 (9), s. 521–524.
- Klebanowska, Barbara; Kochański, Witold; Markowski, Andrzej (1989): *O dobrej i złej polszczyźnie*. wyd. 3. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Langacker, Ronald W. (1973): *Language and its structure*. Some fundamental linguistic concepts. wyd. 2. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Luciński, Kazimierz (2000): *Anglicyzmy w języku polskim i rosyjskim*. Kielce: Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego.
- Mańczak-Wohlfeld, Elżbieta (1992): *Analiza dekompozycyjna zapożyczeń angielskich w języku polskim*. Kraków: Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Mańczak-Wohlfeld, Elżbieta (1995): *Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim*. wyd. 1. Kraków: Universitas.
- Matthews, P. H. (2005), c1997): *The concise Oxford dictionary of linguistics*. wyd. 2. Oxford, New York: Oxford University Press (Oxford paperback reference).
- Muysken, Pieter (1981): *Generative studies on Creole languages*. Dordrecht, Holland, Cinnaminson, [N.J.]: Foris Publications (Studies in generative grammar, t. 6).
- Myers, Greg (2009): *Discourse of Blog and wiki*. London, New York: Continuum (Continuum discourse series).
- Nettmann-Multanowska, Kinga (2003): *English loanwords in Polish and German after 1945. Orthography and morphology*. Frankfurt am Main, New York: Peter Lang.
- Olszański, Leszek (op. 2006): *Dziennikarstwo internetowe*. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Pelc, Jerzy (1982): *Wstęp do semiotyki*. wyd. 1. Warszawa: Wiedza Powszechna.

Stępkowska, Agnieszka (2011): English loanwords in Polish naval vocabulary. Wrocław: Polska Akademia Nauk.

Szpila, Grzegorz (red.) (2002): Język trzeciego tysiąclecia. Zbiór referatów z konferencji : Kraków, 28 lutego - 2 marca 2002. Kraków: Tertium.

Szulc, Aleksander (1984): Podręczny słownik językoznawstwa stosowanego. Dydaktyka języków obcych. Wyd. I. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Thomason, Sarah Grey (2001): Language contact. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Thomason, Sarah Grey; Kaufman, Terrence (1991, c1988): Language contact, creolization, and genetic linguistics. Berkeley: University of California Press.

Urbańczyk, Stanisław; Kucała, Marian (1978): Encyklopedia wiedzy o języku polskim. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Warchoł, Stefan (1986): Formacje hybrydalne w językach słowiańskich. [księga referatów Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej w Lublinie, 10-11 maja 1984 roku]. Lublin: UMCS (Rozprawy Sławistyczne, t. 1).

Weinreich, Uriel (1968): Languages in contact. Findings and problems. The Hague, Paris: Mouton & Co.

Winford, Donald (2003): An introduction to contact linguistics. Malden, Mass: Blackwell Pub. (Language in society, t. 33).

Wiśniewska-Białas, Hanna (2011): Wpływ języka angielskiego na polszczyznę blogów. wyd. 1. Warszawa: Wydawn. Uniwersytetu Warszawskiego.

Witalisz, Alicja (2007): Anglosemantyzyzm w języku polskim. Ze słownikiem. Kraków: Tertium.

Witaszek-Samborska, Małgorzata (1992): Wyrazy obcego pochodzenia we współczesnej polszczyźnie. Na podstawie słowników frekwencyjnych. Poznań: Wydawn. Nakom.

Wojciech Jurek (2002): Jaki jest język polski w Internecie? w: *Horyzonty polonistyki*, 2002, s. 255.

Wolny-Zmorzyński, Kazimierz; Furman, Wojciech (2010): Internetowe gatunki dziennikarskie. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

www.dc.talex.pl

www.en.wikipedia.com

www.intel.pl

www.superhost.pl

www.techfan.pl

www.wolnelektury.pl